

III col·loqui internacional del projecte *Mimesi*

LA POÈTICA DE LA IL·LUSTRACIÓ: RAÓ & CÀNON

Universitat de Barcelona 6|7 octubre 2011

PERFECTIBILITAT I PROGRÉS

Dalla perfettibilità alla logica evolucionistica.

Aspetti della poetica sette e ottocentesca

(De la perfectibilitat a la lògica evolutiva.

Aspectes de la poètica dels segles XVIII i XIX)

Gisela SCHLÜTER (Universität Erlangen Nürnberg)

La ponència resseguirà alguns motius del pensament històric i estètic francès dels segles XVII-XIX relacionats amb l'evolució i el progrés (o els progressos) de les arts i de les ciències. A partir de la *Querelle des Anciens et des Modernes* s'analitzaran les teories setcentistes del progrés en general i específicament del progrés científic i artístic, i la gestació a mitjan segle XVIII del concepte originàriament biològic i antropològic de la perfectibilitat. La segona meitat del XVIII fa culminar el concepte de progrés, tot i que hi afegeix tons escèptics. Actualment a França i a Alemanya es discuteix novament sobre la *Querelle des Anciens et des Modernes*, com un desencadenant de la controvèrsia entre el Neoclassicisme i el primer Romanticisme. Després de la Revolució, Madame de Staël i Benjamin Constant reprenen el concepte de perfectibilitat, molt discutit pels primers romàntics alemanys, per tal de redefinir el seu valor cultural, moral i polític. Quan al llarg del segle XIX el progressisme de caire il·lustrat és desacreditat i entra en decadència, la poètica fa revivre el motiu de l'evolució i d'una metacapacitat que el segle XVIII havia anomenat "perfectibilitat indefinida", en l'àmbit d'una teoria evolucionista de la història de la literatura i dels gèneres literaris.

El fil conductor de la ponència consistirà a resseguir les referències poetològiques, de caire prou heterogeni, i els paradigmes de la naturalesa i de la història natural des de la *Querelle* fins a les teories evolutives de la literatura. Les analogies i metàfores van confluïr en un concepte setcentista molt abstracte, el de la perfectibilitat il·limitada, que va prefigurar la lògica evolucionista del segle XIX. Després de la introducció (I) i d'una breu referència a la *Querelle* (II), analitzarà el concepte setcentista de progrés i de progressos (III) i les seves manifestacions en la historiografia literària de final del segle XVIII (IV), farà una breu història del concepte de perfectibilitat indefinida (V) i formularà algunes observacions sobre les seves implicacions estètiques (VI). L'última part de la ponència (VII) se centrarà en la crítica del segle XIX al concepte il·lustrat de progrés, però sobretot a la teoria de l'evolució aplicada a la historiografia literària i, particularment, a la reconstrucció històrica del sistema dels gèneres literaris.